

Foto: SEGES

Sådan kan du hente store besparelser i malkestalden

Nyt kursus fra SEGES sætter fokus på, hvordan man kan øge effektiviteten, motivere medarbejderne og forbedre yversundheden i malkestalden.

Bruger du dine data fra malkestalden til at optimere dens output? Hvis du studser over det spørgsmål, bliver chefkonsulent Michael Farre, SEGES ikke overrasket. Han har nemlig erfaring med, at der kan ligge et stort potentiale i at inddrage disse data i motivation af medarbejdere og fine-tuning af malkning.

"Der er et stort økonomisk potentiale i fx at sætte sig ind i medarbejdernes tidsforbrug i malkestalden, hvor mange køer der malkes pr. malkeplads og varigheden af malkning pr. ko. Men selv om den slags data kan registreres i nyere malkeanlæg, er der landmænd, som ikke får det fulde udbytte af dem," siger Michael Farre og fortsætter:

"Studier har vist, at 60-70 pct. af arbejdstiden på en bedrift med malkekvæg foregår i malkestalden. Det giver store lønomkostninger. Derfor er det vigtigt, at medarbejderne motiveres til at arbejde mere optimeret og bruger malkedata, så der opnås gode resultater med køerne. Samtidig kan en effektivisering af arbejdet i malkestalden forbedre yversundheden."

Fokus på praksis

Sammen med specialkonsulent Vibeke Fladkjær Nielsen, SEGES, har Michael Farre udviklet et kursus i management i malkestalden. Det hedder 'Tid til at udnytte det fulde potentiale' og er rettet mod mælkeproducenter og driftsledere. Kurset foregår 4.-5. februar og har fokus på ledelse i praksis.

"Kurset foregår på en bedrift, så deltagerne konkret kan se, hvordan man optimerer et malkeudstys muligheder og implementerer ny viden og nye rutiner i malkestalden. Vi kommer også ind på, hvordan man hurtigt og effektivt får oplært nye, motiverede medarbejdere i malkestalden," siger Michael Farre.

Et vigtigt led i at motivere medarbejdere og gøre dem mere effektive består i at sætte dem grundigt ind i opgaverne. Ikke bare så arbejdet udføres fejlfrit, men også så de har forstået, hvorfor en given rutine er vigtig.

Skynd dig langsomt

Som et eksempel nævner Michael Farre fremgangsmåden, når koen forberedes til malkning og derpå bliver malket.

"Selv om hvert enkelt step i proceduren måske er god nok, kan den stadig forbedres. Der skal anvendes 12-15 sekunder på forberedelse, hvorefter koen skal vente 90-120 sekunder før påsætning, før koen fysiologisk frigiver hormonet oxytocin i blodet og lægger mælken ned. Hvis proceduren er forkert, øges risikoen for nyinfektion. På den måde kan man sige, at man skal skynde sig langsomt," forklarer Michael Farre.

Det kan åbne for et ledelsesmæssigt paradoks, da begrebet 'at være hurtig' ofte opfattes som et succeskriterium; ikke mindst blandt udenlandske medarbejdere, som ofte er vant til topstyret ledelse uden den store dialog. Dertil kommer udfordringen med at ændre en vane. Det kan kun de færreste lide.

"Man skal sådan set gøre nogle folk glade for at gøre noget, som de synes er mere besværligt. Det kan man gøre ved at vise medarbejderne data fra malkestalden, sætte dem ind i problematikken og hele tiden følge op på udviklingen," forklarer Michael Farre.

Han tilføjer, at kurset sætter fokus på aspekterne ved brug af malkedata i den daglige ledelse, der kan motivere og udvikle medarbejderne:

"Som leder klæder vi dig på til at gå direkte hjem og arbejde med medarbejderne om brug af malkedata."

/ HENRIK LOMHOLT RASMUSSEN, SEGES

Kønssorteret sæd er en fordel ved forlænget laktation

SIDE 2

Mælkeproducent opfordrer til at bruge genomisk test

SIDE 3

SÆT KRYDS I KALENDEREN:

Kvægekongres 2020

24.-25. februar

SIDE 4

TID TIL AT UDNYTTE POTENTIALET – KURSUS OM MANAGEMENT I MALKESTALDEN

Todages kursus om management i malkestalden, mælkekvalitet samt udnyttelse af bedriftens fulde potentiale

Emner:

- Forstå dine malkestaldsdata
- Malkestaldens effektivitet
- Mælkekvalitet og reduceret medicinforbrug
- Medarbejdermanagement, oplæring og sikkerhed.

Tid: 4.-5. februar 2020

Sted: Nedermarksvej 5, Ans, 8643 Silkeborg

Pris: 5.000 kr. ekskl. moms og inkl. forplejning, træning og materialer

Tilmelding: Senest 27. januar til Anja Revsbeck, aor@seges.dk.

Brug af kønssorteret sæd er en fordel ved forlænget laktation

Med brugen af kønssorteret sæd på de yngste køer kan man næsten undgå, at besætningen avlsmæssigt kommer bagud i forbindelse med forlænget laktation.

Forlænget laktation betyder, at kælvningsintervallerne bliver længere. Dermed får køerne deres anden og efterfølgende kalve senere end køer med kortere kælvningsintervaller. Alt andet lige betyder det, at køerne i besætningen avlsmæssigt kommer bagud, og at en potentiel økonomisk gevinst ved et højere avlsmæssigt niveau går tabt. Dette avlsmæssige efterslæb kan imidlertid mere eller mindre undgås ved at anvende kønssorteret sæd (KSS) på den yngste del af besætningen.

Hvis man stræber efter at producere den næste generation af kvier ud af førstegangskælvende, undgår man nemlig, at gennemsnitsalderen blandt ko-mødrene stiger, da første kælvning jo ikke ud-

skydes ved forlænget laktation. Og med anvendelse af KSS bestemmer man langt hen ad vejen selv, hvilke køer der skal være mødre til næste generations kvier.

Brug KSS på 70 pct. af kvierne

I en undersøgelse er de økonomiske konsekvenser af ændret avlsmæssigt niveau i besætningen ved forlænget laktation kombineret med KSS undersøgt. Resultatet viser, at forlænget laktation uden brug af KSS mindsker den økonomiske gevinst af avlsarbejdet – altså skaber et avlsmæssigt efterslæb i forhold til udgangspunktet. Der skal dog ikke meget KSS til for at mindske dette efterslæb

og forøge det genetiske niveau. Den bedste strategi blandt de undersøgte er at anvende KSS på 70 pct. af kvierne og 30 pct. af køerne og kun forlænge laktationen i førstekalvskøerne. Årsagen til, at denne strategi er bedre end KSS på 100 pct. af kvierne skyldes, at de genetisk bedste førstekalvskøer ofte er bedre end de genetisk dårligste kvier trods aldersforskellen.

Udvælgelsen af kvier og køer til KSS og kødkvægssæd blev baseret på genomiske avlsværdital. Det skal dog understreges, at hvis besætningen allerede bruger KSS, vil udgangspunktet være højt. Derfor skal der mere KSS til at mindske eller undgå avlsmæssigt efterslæb. Hvilken forlængelsesstrategi, der er bedst inden for KSS-strategi, er varierende.

Mulighed for øget profit

Hvis man inkluderer det genetiske niveau i dækningsbidraget beregnet fra SimHerd, er der øget profit at hente i forlænget laktation. Kombinerer man desuden anvendelsen af KSS med brug af kødkvægssæd, giver det mulighed for at øge indkomsten fra salg af slagtekalve med en højere værdi.

Læs mere i artiklen 'Kønssorteret sæd minimerer det genetiske efterslæb ved forlænget laktation' på www.landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt

/ JULIE B. CLASEN, AARHUS UNIVERSITET OG MORTEN KARGO, SEGES OG AARHUS UNIVERSITET

Forlænget laktation uden brug af KSS mindsker den økonomiske gevinst af avlsarbejdet.

Nyt forsøg skal give mere viden om forlænget laktation

Malkekøer med forlænget laktation kan opnå en højere livsydelse og levere mælk med uændret sammensætning. Et nyt projekt skal give mere viden om, hvordan man kan udpege køer, der er egnet til forlænget laktation.

De seneste år har Aarhus Universitet (AU) i samarbejde med bl.a. SEGES arbejdet på at generere viden om forlænget laktation – bl.a. i lyset af det mere klimavenlige aspekt, når der

produceres relativt mere mælk end kød. Overordnet har indsatsen vist, at malkekøer, der malker flere dage før næste kælvning, dvs. har forlænget laktation, kan opnå en højere livsydelse.

Desuden kan køer med forlænget laktation trods en svagt faldende dagsydelse opretholde indtjeningen og levere mælk med uændrede eller endda forbedrede egenskaber i forhold til værdien for mejeriet.

AU's arbejde med forlænget laktation har vist en tendens til øget andel af køer med forhøjet huld ved næste kælvning pga. faldende ydelse

i senlaktationen. En større udbredelse af konceptet vil derfor kræve udvikling af metoder til at forudsige, hvilke køer der med fordel kan have en forlænget laktation.

Fireårigt forsøg

Til den opgave har Aarhus Universitet, Foulum og SEGES fået bevilget penge af Mælkeafgiftsfonden til et fireårigt projekt. Her vil man dels udvikle værktøjer til at udpege de køer, som egner sig til forlænget laktation, dels dokumentere i produktionsmæssige forskellen mellem besætningerne.

Det skal ske ved analyse af data opsamlet i kvægdata-basen samt ved forsøg i et større antal besætninger, der skal udpeges i første halvdel af 2020.

Planen er tilfældigt at fordele 20-30 køer i besætningerne i hhv. normal og forlænget laktation. Derpå samles data fra disse køer i indeværende og næste laktation suppleret med oplysninger om fodring og management i besætningen som grundlag for en analyse på tværs af besætninger.

/ JESPER LEHMANN OG TROELS KRISTENSEN, AARHUS UNIVERSITET

Mælkeproducent: Jeg fatter ikke hvorfor ikke alle bruger genomisk test

Ifølge mælkeproducent Torben Strandhave er brugen af genomisk test en hurtig, nem og billig vej til at forbedre besætningen og dermed bundlinjen.

"Jeg kan simpelthen ikke forstå, at alle mælkeproducenter ikke bruger genomisk test i deres besætning".

Sådan lyder det klokkeklart fra mælkeproducent Torben Strandhave ved Give. Han har brugt genomisk test i sin besætning med 475 Dansk Holstein, lige siden det blev en mulighed på besætningsniveau for omkring fem år siden.

"Med genomisk test får vi forbedret potentialet i besætningen langt hurtigere, end vi ellers kan. Vi springer jo fem år over i avlsfremgang," forklarer han.

På baggrund af genomisk test udvælger han dyrene med de højeste indekser til at blive i besætningen. Køerne med de laveste indekser insemineres med kødkvægssæd, mens kvierne eksporteres til levebrug. I alt eksporterer han 25 pct. af alle kvierne til levebrug.

Kan mærkes på bundlinjen

Brug af genomisk test er en langsigtet investering. Torben Strandhave begynder at mærke avlsfremgangen på bundlinjen nu.

"Vi har fået fremgang på alle parametre – ydelse, sundhed, reproduktion – ja, hele vejen rundt," fortæller han og tilføjer, at den udgift, der er til test, er peanuts i forhold til den bundlinjeeffekt, han ser.

"Øremærker skal vi bestille alligevel. Og så er det bare at stoppe den lille beholder med prøven fra øremærket i en konvolut og sende den."

Torben Strandhave

Meget nemt

De prøver, der skal bruges til genomisk test, tages via øremærkerne, og det er ifølge Torben Strandhave meget nemt.

"Det er overhovedet ikke besværligt. Øremærker skal vi bestille alligevel. Og så er det bare at stoppe den lille beholder med prøven fra øremærket i en konvolut og sende den."

"Vi har fået fremgang på alle parametre – ydelse, sundhed, reproduktion – ja, hele vejen rundt," forklarer Torben Strandhave. Foto: VikingDanmark

Han tilføjer, at flere firmaer laver de særlige øremærker, hvor prøvematerialet tages, samtidig med at øremærket sættes i.

"I starten var der forskel på, hvor gode øremærkerne var, afhængig af firma – men nu har de lært det alle sammen," konstaterer Torben Strandhave.

Prøveresultatet kommer løbende og fremgår af dyrets avlsværdital. Torben Strandhave modtager prøveresultatet på mail, men det ryger også automatisk ind i Kvægdatabasen.

"Vi kan se det i Kvægdatabasen ligeså hurtigt, som vi får det på mail," forklarer han.

"Jeg kan kun sige, at det er en virkelig nem måde at forbedre bedriftens økonomiske resultat på. Og det er jo altid det, vi arbejder på," slutter han.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

ANTAL GENOMISK TESTEDE, DANSKE HUNDYR PR. FØDSELSÅR*

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dansk Holstein	4.500	5.000	6.500	10.400	15.800	22.900
Jersey	3.700	4.600	5.400	6.300	7.800	9.200
Rød dansk malkerace	1.700	1.900	2.300	3.000	4.000	4.300

Flere og flere producenter benytter genomisk test. Tallene viser udviklingen de seneste fem år. *(Tallene er afrundet til nærmeste hundrede).

Kobidraget stiger med 3 kr.

DMS skal fortsat være det samlede værktøj for landmandens produktionsstyring og bl.a. gøres mere intuitivt at bruge. Det forudsætter flere midler og er baggrunden for, at kobidraget stiger i det nye år.

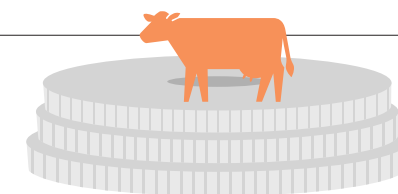
Kobidraget sættes op med 3 kr. Det har L&F Kvægs bestyrelse besluttet efter nøje overvejelse.

"Valget stod mellem mindre nyudvikling af DMS eller at hæve kobidraget. Og så valgte vi altså det sidste," forklarer formand for L&F Kvægs sektorbestyrelse Christian Lund.

At der skal flere midler til fra denne kant, skyldes bl.a. færre fondsmidler til udvikling og forskning samt færre køer.

"Vi kommer ikke uden om, at digitalisering er en væsentlig del af fundamentet i alle vores udviklingsaktiviteter på kvægområdet. Derfor er det helt nødvendigt, at DMS ikke bare fastholder men også udvikler sin position som det samlede værktøj for kvægbrugerens produktionsstyring," forklarer Christian Lund og uddyber:

"Når landmanden investerer i udstyr til måling af aktivitet, sundhedsindikatorer, grovfoderproduktion m.m., er der behov for at kunne flytte data mellem

DMS og udstyret. Det kræver til stadighed udvikling af grænseflader, som gør det muligt. Samtidig skal der arbejdes på at gøre DMS endnu mere brugervenligt, så det er nemt for alle at få overblik og optimere produktionen.

Kobidraget har siden 2012 ligget stabilt på 35,90 kr./ko/år og opkræves månedsvist. Pengene bruges bl.a. til øget dataintegration med udstyr og den digitale foderkæde.

Stigningen træder i kraft pr. 1. januar 2020, hvorefter beløbet vil være 38,90 kr./ko/år.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

'Årets elev'
kåres på
Kvægkongres
2020

Har du landets bedste elev på din kvægbedrift?

Gode elever er guld for bedriften. Derfor kåres kvægsektoren 'Årets elev' for første gang på Kvægkongres 2020. Allerede nu kan du indstille din elev.

Har du landets bedste elev på din bedrift? Så er det nu, du skal give lyd. På kvægkongressen 24.-25. februar uddeler Landbrug & Fødevarer, Kvæg nemlig for første gang prisen for årets elev i kvægproduktionen.

Det er der iflg. formand for L&F, Kvæg Christian Lund mange gode grunde til:

"Helt grundlæggende vil vi gerne markere, hvor vigtigt det er for os landmænd og for erhvervet helt generelt, at der er unge, der vælger en uddannelse og en fremtid hos os. Uden unge har vores bedrifter og vores produktion jo reelt set ikke en fremtid. Samtidig vil vi gerne fremhæve, at vi som landmænd har utrolig mange dygtige og dedikerede elever på gårdene. De er hos os for at lære, men vi lærer også noget af dem: De kommer med nye øjne, nysger-

righed og ny viden, som landmanden og de øvrige ansatte på gården har stor glæde af i det daglige – både fagligt og socialt. Det er værd at markere, og derfor har vi besluttet, at vi fremover hvert år ved kvægkongressen kårer årets elev i kvægproduktionen," siger Christian Lund.

6.000 kr. og en tur med fart på

Første kåring finder sted 24. februar 2020, og der er åbent for indstillinger allerede nu og frem til 30. januar 2020 kl. 12.00.

Årets elev belønnes med 6.000 kr. og en tur på gokartbanen sammen med kollegerne. Der er også præmier til de to øvrige elever, der kommer med i slutspurten.

/ CHRISTINE ILSØE, SEGES

Hvem kan indstille?

Alle bedrifter, der har/har haft elever ansat i perioden 1. august 2019 til 1. marts 2020, kan indstille én elev pr. bedrift.

Hvem kan indstilles?

Elever på landmandsuddannelsen.

Hvad er kriterierne?

Bedømmelseskomitéen lægger vægt på, at vinderen er en god repræsentant for branchen, og at eleven er en gevinst for arbejdspladsen – både fagligt og socialt. Der ses også på elevens faglighed, engagement og nysgerrighed.

Hvordan indstiller jeg en elev?

Det gør du ved at sende en indstilling til amc@seges.dk senest 30. januar kl. 12. Se mere på www.landbrugsinfo.dk/aaarets-elev

Stil spørgsmål til formanden og direktøren

Kom til dialogmøde med Chr. Lund og Ida Storm.

Er der noget, der undrer dig, eller har du gode forslag til forbedring af forholdene for danske kvægbrugere? Så mød op til et af de dialogmøder, som formand for L&F, Kvæg Chr. Lund og sektordirektør Ida Storm deltager i rundt om i landet. Her kan du tage dialogen med dem, der har mulighed for at gøre noget ved det.

Adskillige møder er allerede i kalenderen – og der kommer hele tiden flere til. Tjek de enkelte foreningers hjemmesider for yderligere information.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

DATO

9. januar
22. januar
4. februar
27. februar
Marts

FORENING

LMO
LandboNord
LandboThy
Djurslands Landboforening
LandboSyd

Chr. Lund og Ida Storm svarer gerne på spørgsmål.
Foto: SEGES

Årets julegave?

Ny bog om dyrevelfærd og etik

I vores del af verden er der bred enighed om, at der skal tages hensyn til vores landbrugsdyr. Derimod er der ikke enighed om, hvad der er godt for dyrene. Og der er heller ikke enighed om, hvordan der skal vægtes mellem dyrenes velfærd og andre hensyn. Eksempelvis hensynet til en effektiv og bæredygtig produktion. Og det skaber selvsagt en del dilemmaer. Og det er bl.a. dem, der tages fat på i en ny lærebog om dyrevelfærd og etik fra SEGES Forlag. Bogen kommer også omkring emner som adfærd, vurdering af dyrevelfærd og lovgivning.

Med bogen bliver du klædt godt på til diskussioner om dyrevelfærd og etik i landbruket. Brug den fx som oplæg til debat på erfagruppermødet eller personalemødet. Eller ganske enkelt som et godt udgangspunkt for refleksion over dit erhverv.

Bogen 'Dyrevelfærd og etik – i husdyrproduktion' kan købes på www.netbutikken.seges.dk. Prisen for bogen er 199,- kr. ekskl. moms.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Kvægkongres 2020 – sæt kryds i kalenderen

15. januar åbner tilmeldingen til næste års kvægkongres 24.-25. februar.

Så er vi ved at lægge sidste hånd på programmet til Kvægkongres 2020. Du kan roligt glæde dig – der bliver masser af spændende ny viden, inspiration og interessante debatter. I år sætter vi særlig fokus på klima, men du kan også blive klogere på digitale muligheder for produktionsstyring, god ledelse, det meningsfulde liv og meget mere. Der åbnes for tilmelding 15. januar på www.kvaegkongres.dk. Det trykte program sendes ud med mælkebilten.

Kvægkongres 2020 finder sted i MCH Herning Kongrescenter 24. og 25. februar.